

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Polt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

O načelnih osnovah borbe za stanovske koristi.

Vprašanje učiteljskega gmotnega položaja postaja vedno bolj aktualno, zlasti odkar je na vidiku nov uradniški zakon. Ta bo spet za daljšo dobo uredil tudi prejemke učiteljstva in zato je skrajni čas, da zastavimo vse sile za čim ugodnejši rezultat. Toda borba mora biti organizirana in se mora izvajati dosledno po enotnih načelih, sicer ne moremo upati na dober uspeh. Naslednja razmotrivanja nimajo namena postaviti neke kakšne končnoveljavne norme, ampak so izraz subjektivnega naziranja, ki naj pomaga razčistiti to vprašanje in izkristalizirati načela za vse ukrepe, ki jih storimo posamezniki ali organizacija za naš dobrobit.

Borba za izboljšanje gospodarskih prilik ni le neizbežna nujnost vsled mizerije, v kateri živi velika večina naših tovarišev, ampak je tudi naša dolžnost. Naložene so nam tako po bistvu našega poklica, kakor tudi po zakonu tako važne naloge šolske in izvenšolske vzgoje, da moramo vedno iznova opozarjati odločujoče činitelje, da je za uspešno vzgojno delo potreben prav tako neki minimum blagostanja, kakor je neki minimum potreben za pošteno življenje sploh. V mizeriji gineta samozavest in veselje do dela, pada ugled, a vse troje je učitelju neobhodno potrebno.

Naravno pa je, da kot uvidelni ljudje ne smemo staviti pretiranih zahtev. Načelo, da zahtevaj nemogoče, da dosežeš, kar je mogoče, v resni borbi ne more priti v poštev. Vedno je treba premisliti kaj in koliko država more dati, da ne zaide v gospodarsko krizo. In v smeri gospodarske konsolidacije države gre tudi naše delo. V mejah možnosti naj se torej urejujejo prejemki državnega uradništva. Boriti pa se moramo proti neupravičenim privilegijem. Ne zahtevamo jih zase, ne pustimo jih drugim! Privilegiji vedno povzročajo nezadovoljstvo zapostavljenih, privilegiranci demoralizirajo. Gotovo, popolno izenačenje ne bi bilo niti pravično niti koristno, ali prenehati morajo tako kričeče razlike, kakršne obstoje danes. Res je, da se mora pri odmeri prejemkov upoštevati učna doba in na podlagi te kvalifikacije, a prav tako važen, če ne še bolj, je neki drugi moment, namreč vprašanje kruha, obleke in kulturnih potreb.

Neosnovane so tudi razlike vsled draginjskih razredov. Uradnik na kmetih ne živi danes prav nič ceneje nego v mestu, ampak čisto se celo dražje. Neprimerno večje denarne žrtve nego v mestu pa ima na deželi tisti, čigar otroci so v mestnih šolah. In če pride bolezen in je treba zdravnik! Torej proč z draginjskimi razredi! Proč tudi zaradi tega, ker bi izenačenje draginjskih doklad sigurno tudi zelo olajšalo razmeščevanje učiteljstva. Naval na mesta ne bi bil tolik, če bi učitelj na kmetih laže vzdrževal otroke v šolah in če bi lahko česče prihajal v mesto in zadoščal svojim kulturnim potrebam. Danes pa ni čudno in nikomur ne smemo zamisliti, ako sili v mesto, kjer ima mnogo več ugodnosti nego na deželi. Bolj pravično pa bi bilo, ako bi dobivali učitelji na prav oddaljenih, neugodnih mestih še posebne dodatne doklade, namesto da veljajo danes kot nekaka kazenska mesta.

Vse prejemke pa naj plačuje država, ali pa država in banovina. Učitelj mora biti finančno popolnoma neodvisen od krajevnih činiteljev, da ni izpostavljen mržnji ali celo sovraštvu ljudstva, s katerim bi moral živeti v najboljših odnosih. Po mnenju nerazsodnih ljudi so krivi učitelji, da je naložil novi šolski zakon občinam dolžnost, plačevati učiteljem stanarino in dajati kurivo. Koliko jeze, združb in pritožb je bilo že v tej razmeroma kratki dobi od uredbe novega šolskega zakona sem in koliko jih še bo, ako ostane ta točka zakona v veljavi.

Posebno vprašanje tvorijo rodbinske doklade. Čudno se mi zdi, da se posveča temu tako malo pozornosti in to še sedaj, ko se kaže tendenca, doklade za ženo in otroke še znižati. Že dosedanje doklade nikakor ne zadoščajo, da bi mogel mož z uradnimi prejemki stanu primerno prerediti družino z več otroki. Danes je nepobitno dejstvo, da morajo v številnejših družinah propadati ali starši ali pa otroci, neredko pa oboji. Če stojimo na stališču, da je družina osnovna stanica države, je v interesu le-te, da skrbi za uspevanje družin, ako hoče, da bo ves državni organizem zdrav. Otroci niso le zasebna zadeva roditeljev, ampak tudi zadeva družbe, naroda in države in so vsi ti činitelji soodgovorni za njihov razvoj.

Ako hoče vsaj za silo izhajati, se mora oženjeni učitelj pehati za privatnim zaslužkom — seveda na škodo šolskega dela — ali pa mora v službo še žena. Da mora služiti še žena — tu mislimo žene vobče, da ne samo učiteljice — bodisi kot intelektualka, bodisi kot ročna delavka, je dvojno zlo: sama se odte-

guje najvažnejši funkciji kot mati in vzgojiteljica svojih otrok, hkrati pa izpodriva druge, da ne dobijo službe. In brezposelnost narasča.

Končno še nekaj glede sodelovanja, oziroma sloge v borbi za gmotne dobrine. Je sicer že samoobsebi umljivo, da je solidarnost neobhodno potreben pogoj, ako hočemo kaj doseči. In vendar je treba to vedno iznova poudarjati; to pa ne le zaradi posameznikov, ampak tudi zaradi korporacij. Zelo koristno bi namreč bilo vzajemno delo obeh učiteljskih organizacij, UJU in Društva učiteljev meščanskih šol; složen nastop bi bil potreben vsaj takrat, kadar gre za skupne koristi. Složen nastop ima mnogo večjo moralno silo. Kar pridobijo učitelji osnovnih šol, koristi posredno vselej tudi strokovnim učiteljem, saj so bili doslej in bodo nedvomno tudi v bodoče prejemki učiteljstva osnovnih šol podlaga za odmero prejemkov strokovnih učiteljev. Ne gre torej le za to, da dobe drugi nekaj več, ampak tudi zato, da tudi oni »manj« ni premajhen, sicer bi ta »več« mnogo ne pomenil.

Se bolj nesimpatična nego razdvojenost

Potreba izboljšanja plač vsemu uradništvu.

»Naš Glas« prinaša članek zagrebškega »Našega Glasa«, ki kaže skupne težnje vsega državnega uradništva za izboljšanje gmotnega položaja in se glasi:

Neprestano se piše in naglašuje, da je treba še pred razglasitvijo novega uradniškega zakona nujno rešiti dvoje vprašanj, kateri ne trpita odlašanja, in sicer: da se izda pokojniški zakon, s katerim se bodo končno izenačili in uredile pokojnine naših upokojenih tovarišev, in priznanje specialnih doklad tistim našim aktivnim tovarišem, ki jih navzlic dokazani potrebi do danes še niso presjeli.

O vsem tem se je v poslednjem času govorilo na vseh naših zborovanjih in sestankih, pristojnim činiteljem so bile odposlane številne vloge, v katerih sta bili ti dve nujni potrebi državnega nameščenstva pojasnjeni z vseh strani, pa tudi javnost sama je zadostno obveščena o stanju stvari. tako da je po nedavni izjavi g. predsednika vlade treba samo, da spregovori svojo besedo g. finančni minister.

Ta važna beseda, katero tako željno pričakujemo tisoči in tisoči upokojenih in aktivnih državnih uslužbencev, pa doslej še ni bila izgovorjena, tako da je dalo to povoda prizadetim tovarišem, da očitajo svojim stanovskim organizacijam, da ne zastopajo njihovih interesov in da njihovo delo ni rodilo nobenega rezultata.

Očitki so opravičeni, kolikor se nanašajo na rezultate, dosežene v tem odseku poslovanja stanovskih organizacij. Vendar pa so ti rezultati izven možnosti vplivanja in odločitve s strani stanovskih odborov in organizacij, tako da smo prepričani, da ni niti v nobeni upravi katekoli stanovske organizacije nikogar, niti ne tovariša na odgovornih službenih položajih, ki bi oviral rešitev teh dveh perečih problemov, ali bi jih sicer na kak način zaustavljal. Vprašanje je samo, dali so tovariši kot referenti na odgovornih položajih zadosti vztrajno in vneto zagovarjali nujno rešitev teh dveh vprašanj in dali niso pozabili svojih tovarišev, ki tako silno nujno potrebujejo in pričakujejo pomoč s strani našega skupnega gospodarja. Na to vprašanje je mogoče odgovoriti brez pomišljanja, da so organizirani tovariši tudi kot referenti izvršili svojo tovariško dolžnost in da bi tak očitke mogel event. veljati samo tovarišem izven organizacij, ki nimajo stika s širokimi krogi državnih uslužbencev in ki zaradi tega ne morejo občutiti težine položaja, v katerem se nahajajo prizadeti naši tovariši.

Zato je treba, da vse organizacije državnih uslužbencev ti dve vprašanji stavijo na prvo mesto, da bi se na prihodnjem kongresu vnovič in vsestranski prerečevali, da se potreba njune rešitve z dokazi izkaže, da se vse to dostavi kraljevski vladi, in sicer pisмено in ustno po posebnem odposlanstvu našega Glavnega Čin. Saveza. Mogoče bo živa beseda mogla prepričati merodajne činitelje o neodložljivosti rešitve teh dveh stvari, kateri je treba smatrati za državno potrebo, prav tako, kakor je to ureditev uprave in novi uradniški zakon.

Prizadetim tovarišem pa priporočamo, naj zaupajo v svoje stanovske organizacije in naj skušajo v našo sredo pritegniti čim večje število javnih nameščencev, ker se v socialnem življenju računa samo z organizacijami, ki so močne po številu članstva in po njegovi zavednosti.

Splošne vesti.

— Pri g. ministru prosvete. Predsedstvo glavnega odbora UJU je bilo dne 31. oktobra sprejeto pri g. prosvetnem ministru, ki se mu je predstavilo in ga pozdravilo kot načelnika naše najvišje prosvetne uprave. Izjavilo mu je, da bo imel v učiteljstvu pri izvedbi prosvetnih programov, najiskrenejše in najboljše sodelavce in pomočnike. Da bi pa moglo učiteljstvo mirno in z uspehom vršiti svoje dolžnosti, ki so z novim zakonom o narodnih šolah še povečane, je naprosen g. minister, da se učiteljstvo materialno osigura in, da se pri sprejetju novega uradniškega zakona v ničemer ne loči od stalnega državnega uradništva z isto izobrazbo in iste kategorije. Spomenico ki jo je v tem smislu izdelal širši glavni odbor je izročil predsedništvu ob tej priliki g. ministru prosvete. G. minister je pazljivo poslušal vse govornike in izjavil, da je bilo pri sprejetju Zakona o narodnih šolah izpuščeno materialno vprašanje učiteljstva z namenom, da se reši s sprejetjem novega Uradniškega zakona. Nadalje je izjavil g. minister, da bo sedaj posvetil največjo pažnjo temu vprašanju in da more biti učiteljstvo uverjeno, da ne bo z novim Uradniškim zakonom v ničemer zapostavljeno napram drugemu uradništvu z isto izobrazbo in kategorijo, samo tudi učitelji morajo s svojim delom in postopkom omogočiti mu, da se to vprašanje čim uspešneje reši. Ob tej priliki se je govorilo tudi o postrditvi pravil Udruženja, o pravilniku za tolmačenje Zakona o narodnih šolah, o učiteljski stanarini in o drugih učiteljskih in šolskih vprašanjih.

— Stanarina in kurivo za učiteljstvo. V primerih, da krajevni šolski odbor ni vnesel

med organizacijama je nesolidarnost v vrstah učiteljstva samega. Tu ne najdemo samo indiferentnosti in nasprotujočih si zahtev (n. pr. glede draginjskih doklad omoženih učiteljic), ampak celo nasprotovanje, da bi drugi tovariši dobili, kar jim po zakonu pripada. Tu mislim spet ono nesrečno stanarino in kurivo, s katerima se je občinam naložilo res težko breme. Toda tega ni krivo učiteljstvo in se baš zaradi svojega težkega položaja tem prejemkom ni dolžno odreči. Prepričan pa sem, da se bo vprašanje stanarine in kuriva uredilo tem prej ugodno tudi za občine, čim odločneje bodo učitelji — in v interesu le-teh tudi upravitelji v krajevnih šolskih odborih — zahtevali, kar sedanji zakon določa.

Refren vseh točk tega članka je princip enotnosti in solidarnosti. Razdvojenost nam je že dovolj škodovala in čas je, da složno in z vso energijo nastopimo za svoje stanovske koristi, ker je pač danes tudi tako, kakor je vedno bilo, da brez borbe ne dosežeš nič. Sicer pa naša stvar tudi ni tako sebična, kakor je videti na prvi pogled, saj je posredno tudi v interesu domovine.

F. H.

cije nikogar, niti ne tovariša na odgovornih službenih položajih, ki bi oviral rešitev teh dveh perečih problemov, ali bi jih sicer na kak način zaustavljal. Vprašanje je samo, dali so tovariši kot referenti na odgovornih položajih zadosti vztrajno in vneto zagovarjali nujno rešitev teh dveh vprašanj in dali niso pozabili svojih tovarišev, ki tako silno nujno potrebujejo in pričakujejo pomoč s strani našega skupnega gospodarja. Na to vprašanje je mogoče odgovoriti brez pomišljanja, da so organizirani tovariši tudi kot referenti izvršili svojo tovariško dolžnost in da bi tak očitke mogel event. veljati samo tovarišem izven organizacij, ki nimajo stika s širokimi krogi državnih uslužbencev in ki zaradi tega ne morejo občutiti težine položaja, v katerem se nahajajo prizadeti naši tovariši.

Zato je treba, da vse organizacije državnih uslužbencev ti dve vprašanji stavijo na prvo mesto, da bi se na prihodnjem kongresu vnovič in vsestranski prerečevali, da se potreba njune rešitve z dokazi izkaže, da se vse to dostavi kraljevski vladi, in sicer pisмено in ustno po posebnem odposlanstvu našega Glavnega Čin. Saveza. Mogoče bo živa beseda mogla prepričati merodajne činitelje o neodložljivosti rešitve teh dveh stvari, kateri je treba smatrati za državno potrebo, prav tako, kakor je to ureditev uprave in novi uradniški zakon.

Prizadetim tovarišem pa priporočamo, naj zaupajo v svoje stanovske organizacije in naj skušajo v našo sredo pritegniti čim večje število javnih nameščencev, ker se v socialnem življenju računa samo z organizacijami, ki so močne po številu članstva in po njegovi zavednosti.

stanarine ali kuriva v proračun, imajo prizadeti učitelji pravico, da se pritožijo proti temu in v teh slučajih vstavi banovinski šolski odbor zakonite vsote v proračun. Praviloma bi morali opozoriti na to šolski upravitelji, ki so člani krajnega šolskega odbora. Toliko na razne dopise.

— Seja širjega sosveta. Z vabilom z dne 21. oktobra t. l., ki smo ga priobčili v 13. številki »Učiteljskega Tovariša«, je sklicalo poverjenišvo širjega sosveta na dan 2. novembra t. l. ob 8. uri v Ljubljani. Ker so padle letos Verne duše na 3. november, ki je pouka prost in so se vršili cerkveni obredi po cerkvah in na pokopališčih v nedeljo 2. novembra, je poverjenišvo na željo članov preložilo sejo širjega sosveta na dan 9. novembra. Začetek krajja in dnevi red ostanejo neizpremenjeni. — Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjenišvo Ljubljana, dne 28. oktobra 1930. — Andrej Skulj, s. r., poverjenik. Josip Kobal, s. r., tajnik.

— Članek o monopolu šolskih zvezkov, ki smo ga priobčili v zadnji številki, prinaša tudi »Narodna Prosveta«. Članek je srbohrvatski prevod in ponatis iz »Trgovskega lista«.

— Promocija. Dne 31. oktobra je promoviral na zagrebški univerzi na čast doktorja vsega zdravilstva gospodična Boža Merljakova, hčerka sreskega prosvetnega referenta za logaški okraj gospoda Franceta Merljaka. Čestitamo.

— Društvo učiteljic ima sejo v nedeljo dne 9. t. m. ob 9. uri dopoldne v sobi odsekov, Učiteljska tiskarna, I. stop. Na dnevnem redu je poleg drugega tudi razgovor o

skupnem delovanju z mariborskim ter ostalimi društvi učiteljic iz vse naše države na podlagi tozadevnega sestanka v Zagrebu. Po-ročilo o kongresu Jugoslov. ženske zveze v Zagrebu bo utegnito zanimati zlasti tovarišice, ki se pečajo z gospodinjsko nadaljevalnim šolstvom, kajti kongres se je vršil v znamenju koncentracije prosvetnega dela med kmetskimi ženstvom. — Na sejo, oziroma sestanek vabimo vse tovarišice, ki se zanimajo za naše delo. — Odbor.

— Vabilo na subskripcijo. Naročniki Slovenske Šolske Matice prejmejo letos za borih 30 dinarjev četvero lepih, po vsebini tehtnih ter za učitelja in učiteljico aktualnih knjig. Odbor društva pa z veseljem in tudi s ponosom ugotavlja, da mu je bilo na razpolago več dobrih rokopišev, kakor jih je mogel ob piščih sredstvih dati v tisk. Zlasti bi mu bilo do tega, da pride učiteljstvu poleg omenjenih rednih publikacij v roke še današnjemu času zelo primerna knjiga, ki jo je v rokopisu predložil dr. St. Gogala pod naslovom: »Pedagoške vrednote mladinskega gibanja.« A ker odbor SSM nima sredstev, da bi ta rokopis izdal kot peto knjigo za leto 1930., zato vabi osobito gg. učitelje, učiteljice in profesorje pa profesorice na subskripcijo za nje izredno izdajo. Ta knjiga bi imela do 160 strani ter bi stala 24 dinarjev, ako se oglasi najmanj 1000 naročnikov. Subskripcijski rok sega do 15. decembra t. l. Prijavo je poslati vsaj do tega dne na Slov. Šolsko Matico v Ljubljani, Komenskega ulica 19. Mladinsko gibanje, o katerem se danes toliko govori po svetu, je moderen, duhovno usmerjen pedagoški pojav. V pedagoški literaturi najdemo sicer posamezne razprave o tem ali onem problemu mladinskega gibanja in tudi mnenja o delu in pomenu poedinih struj tega pokreta. Pogrešamo pa vse do danes spisa, ki bi pokazal stvarno jedro in psihološke temelje ter z znanstvenih vidikov osvetlil globok kulturni pomen mladinskega gibanja. In to nalogo si je stavil ter jo prav zadovoljivo rešil mlad znanstvenik, dr. St. Gogala, profesor na ljubljanskem učiteljskišću, ki je nedavno v rokopisu končal prvo sistematično delo o mladinskem gibanju. Kdor koli ima danes kot učitelj, profesor, duhovnik, oče ali mati, društveni prosvetar... posla z dozorevajočo mladino, bi se moral dobro zamisliti in v bitje in žitje sodobnega mladostnika in mladostnice, ki glasno izjavljata, da sedanja izobrazba in vzgoja ni časa primerna ter za to iščeta lastnih poti. Zato je nujno potrebno, da si odrasleci skušamo čimprej pojasniti namen in pomen mladinskega gibanja ter da si o njem ustvarimo tako ali tako, samo da utemeljeno mnenje. In pri tem bi čitatelju dobro služila dr. Gogalova knjiga. Zato odbor SSM iskreno poziva vse tiste, ki imajo smisla za našo mladino, in sleherni vzgojitelj bi ga moral imeti čim več, naj s subskribiranim naročilom omogočijo, da izide kot izredna publikacija za letos še knjiga o mladinskem gibanju. To je o bitju in žitju naše mladine v prevažni pošolski dobi. In odbor SSM za trdno pričakuje, da se ni motil s svojo visoko sodbo o kulturni požitnovalnosti slovenskega učitelja ne samo v osnovni šoli, ampak tudi po drugih šolah, zlasti srednjih.

— Železniške legitimacije za upokojene, invalide in njih rodbine. Vsi upokojeni in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1926, in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih po možnosti vrnejo do 30. novembra t. l. finančni direktiji, odseku za računovodstvo v Ljubljani. Da moremo izposlovati od direktije državnih železnic nove železniške legitimacije, naj se prošnam priloži slika, 10 Din v gotovini in zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice. Železniške legitimacije pa, katerim koncem tega leta ne bode potekla petletna doba, naj se predložijo za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu do 15. decembra 1930. Prošnje za legitimacije, predložene po navedenih terminih, se bodo mogle upoštevati šele po novem letu. Tekom leta vložene prošnje za izstavitve novih legitimacij se pa ne bodo predlagale direktiji državnih železnic posamezno, ampak le skupno in največ dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravočasno vlagajo, ne pa šele takrat, ko se legitimacije že rabijo. Končno vabimo vse upokojene in upokojenke, da prilagajo v bodoče vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice ali pa navedejo vsaj številko likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažja poslovanje.

— Zahvala. Učiteljska tiskarna je izplačala Učiteljskemu domu v Ljubljani 3105 Din od prodaje zvezkov v poslovnem letu 1929., za kar se ji v imenu Učit. doma najiskreneje zahvaljujem. — Josip Kobal, blagajnik.

— Jugoslovensko Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico. Poziv u IX. redovitu glavnu skupštinu (jesensku)

Posljite naročnino za 2. številko „NAŠEGA RODA“.

društva dana 8. novembra 1930. u Zagrebu u dvorani kaptolske škole, u 3½ sata poslije podne. Dnevni red: 1. Otvorenje skupštine i pozdrav pretsjednika. 2. Izvještaj tajnika o radu društva u minuljoj društvenoj godini. 3. Izvještaj blagajnika. 4. Izvještaj nadzornog odbora. 5. Glavne skupštine Povjereništva Zagreb i Udruženja Jugoslavenskoga Učiteljskoga u Beogradu ov. god.; referat Ljudevita Krajačića. 6. Predlozi društvene uprave i ostali predlozi. 7. Eventualije. 8. Izbor društvene uprave. — Za učesnike skupštine (iz grada Zagreb i srezova Zagreb, Samobor, Vel. Gorica i Dugoselo) odobren je dopust rješanjem Prosvjetnoga odjeljenja banske uprave u Zagrebu broj 75.001 od 24. X. 1930. Na dan skupštine priređuje Zagrebački učiteljski pjevački zbor UJU "Ivan Filipović" u 20 sati, u dvorani Zagrebačke pivovare (Ilica 224), drugarsko veče, s programom. Pristup slobodan, bez obveza za sve učiteljske i učiteljske prijatelje. Na skupštini mogu učestvovati i nečlanovi. Prije početka skupštine može se uplatiti članarina društvenom blagajniku, kao i upisati novi članovi. — U Zagrebu, 15. oktobra 1930. — Pretsjednik: Ivan Vereš v. r. Tajnik: Viktor Klepac v. r.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. Naro-
čila po meri se izvr-
šujejo hitro in točno

En gros. En detail.

— Pri proslavi prvega decembra ne pozabite na sliko drž. grba, ker je simbol ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato bi jo morala imeti ne samo vsaka šola, ampak vsak razred. To je tem lažje, ker je založnik Učit. dom v Mariboru ceno izdatno znižal. Naročite!

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČEVEV TRG ŠTEV. 3
Izdelovanje ročnih in strojnih
vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga
DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

— Prevod upokojencev s kronke na dinarsko pokojnino. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Dravska finančna direkcija v Ljubljani je ugotovila, da je še precejšnje število po starih zakonih upokojenega državnega nameščenstva, ki še vedno prejema kronke pokojnine, to pa zato, ker navzlic javnim in osebnim pozivom leta 1927. ni vložilo prošnje za prevedbo kronke pokojnine na dinarsko. Zato se pozivajo v zmislu razpisa generalne direkcije državnega računovodstva od 14. julija 1927. D. R. štev. 88.808 »Uradni list« od 30. julija 1927., štev. 358/81 vsi še neprevedeni kronski upokojenci, da vsak zase vložijo nekoliko prošnje za prevedbo pri svojem resortnem oblastvu, katero mu je svojčas odmerilo kronsko pokojnino, če tega doslej še ni storil. Prošnje je treba priložiti upokojitveni dekret (dekret o miloščini, proviziji itd.) in vse listine, s katerimi je prošilec svojčas zaprosil za določitev osebne ali družinske (vdovske) pokojnine. Vse listine morajo biti sestavljene v slovenskem ali srbsko-hrvatskem jeziku ali pa v overjenih prevodih. K vsaki listini je treba priložiti prepis.

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev. Pevski zbor UJU učiteljskoga. Pevski tečaj za mešani zbor se bo vršil 15. in 16. novembra. 15. novembra od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure. — 16. novembra od 8. do 11. ure. — 7. decembra priredimo koncert v Trbovljah. Vsi in vse!! — Odbor.

Prava Kolinska čikorja

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec oktober 1930. Članarina: Konjice, učiteljsko društvo 600 Din; Gornji grad, učiteljsko društvo 273 Din; Soštanj, učiteljsko društvo 500 Din. Darila: Celje, dr. R. Pintar, odvetnik, iz neke kazenske zadeve 150 Din; Studenci, A. Hren, darilo povodom poroke tovariša 30 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi 15.754 Din, Prekmurske pravljice 126 Din, Oder 56 Din, grb 117 Din, Almanah 30 Din. — IV Mariboru, 3. novembra 1930. — M. Kozuh, blagajnik.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjeništvu UJU.

IZJAVA KRANJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA NA ZBOROVANJU DNE 25. OKTOBRA 1930.

Po poročilih delegatov izjavljamo, da oficijelno poročilo o poteku 10. pokrajinske skupščine ne odgovarja povsem resnici, do čim je v nekaterih točkah dvomno.

Dokazi: 1. Ni res, da bi predsednik tov. Lapajne želel stopiti v gospodarski odsek, marveč je prošil, da se ga dodeli onemu odseku, v katerem bi se obravnavale razmere z izstopivšim Celjskim učiteljskim društvom. Ni res, da bi poverjenik in tov. Grčar izjavil, da ne pride to vprašanje »tam« (gospodarski odsek) na dnevni red, pač pa sta zastopala mnenje, da se o celjski zadevi sploh ne razpravlja iz razloga, ker je društvo izstopilo iz ljubljanskega poverjeništvu UJU. Šele po 8 govornikih se je ugotovilo, da pride to vprašanje v razpravo pri šolsko-upravnem odseku, to pa zaradi tega, ker je dvojno društvo stavilo tozadevne predloge.

2. Ni res, da bi bila kritika tov. tajnika Rupreta »izpada« na poverjeništvu, res pa je, da je navajal dokazilni material glede nepravilnega postopanja organizacijskih instanc, tako kot je to zahtevalo društvo. Nekvalificirana je dalje samohvala podpisane poverjenika pod oficijelnim poročilom 10. pokrajinske skupščine, češ, da je »dobro repliciral«.

3. Kritika tov. Lapajneja ni bila polna namigavanj in sumničenj, res je, da je govornik točno navajal dokaze, za katere prevzame sam in društvo polno odgovornost.

4. Iz odstavka: »Čitanje stenografskega zapisnika« izgleda, kakor da bi bile izjave tov. Lapajneja res obremenilne, dočim se je konstatiralo, da zapisnik ni vseboval onega, kar je trdil poverjenik. Pogreški, ki jih je Lapajne navajal, se niso dogajali po njegovem mnenju, pač pa jih je obsojalo tako Kranjsko, kot Celjsko učiteljsko društvo.

V svoji končni besedi je res izjavil tov. Lapajne, da smo se v jedru našli, t. j. da obsojamo vsako demoralizacijo v organizaciji.

5. Nedosleden je sklep glede neobjave 10. društvenih sklepov in o zjamčenju svobodne besede.

6. Ne priznavamo pravne veljavnosti sklepa glede društvenega razsodišča, ker predlog ne odgovarja členu 19. in 22. e organizacijskega poslovnika. Poleg tega je bil stavljn med debato, nič utemeljen in tudi ne podpisan od 10. društvnikov, kakor to zahteva poslovnik. Na delegacijo je napravil ta sklep vtis, kot da hoče poverjeništvu zavleči sporne zadeve s Celjskim učiteljskim društvom.

7. Obsojamo neparlamentarni način obravnavanja tajniškega poročila. Kot neresno smatramo ukinjevanje delegacijskih sklepov med poslovnim letom in po naslednjih delegacijah (slučaj konzorcija i. dr.).

8. Objavljeni sklep glede kritikovanja in kritikov ne odgovarja onemu, ki ga je sprejela delegacija. Glasiti bi se moral: Delegacija obsoja tako društveno abstinenco, kot tudi mandatorje teh društev. Tov. Lapajne je v dobrem namenu nameraval urediti nesoglasje s Celjskim učiteljskim društvom, za kar ga je pa delegacija na predlog šolsko-upravnega odseka obsodila.

9. Nedopustno je, da oficijelno poročilo med debaterji navaja člane, ki pri razpravi sploh niso bili več navzoči, ker izgleda, kot da bi le ti sprejete sklepe odobravali in zanje glasovali (slučaj tov. Rupreta).

10. Zahtevamo striktnega pojasnila, kdo so oni »Franceschi Morossiniji«, ki plovejo brez luči po »organizacijskih vodah« (podlistek v 5. številki letošnjega »Učit. Tovarša«). Za to težko žalitev nosita polno odgovornost urednik »Učit. Tovarša« tov. Dimnik in izdajatelj tov. Skulj (na podlagi sklepa širjega in ožjega sveta o žalitvah, kakor tudi po tiškovnem zakonu).

Kranjsko učiteljsko društvo,
25. oktobra 1930.

Predsednik: Josip Lapajne. Tajnik: R. Rupret.

Ad 1. Tovariš Lapajne je res želel v tisti odsek, ki bi obravnaval celjsko zadevo. Poverjenik in tov. Grčar sta bila poleg drugih mnenja, da bi se na skupščini zadeva ne obravnavala. Iz poročila je tedaj črtati »ta« in »tam«.

Ad 2. Ne glede na to, kakšne izjave je društvo naročilo tajniku Rupretu, naj delegati, ki so bili na skupščini navzoči kvalificirajo obliko njegovih izjav. Glede »samohvale«: Poverjenik se osebno sam ni strinjal z besedilom, je pa namenoma pustil poročilo kakor so ga sestavili zapisnikarji skupščine sami, zato, da bi preprečil podobne proteste kakoršen je bil lani in sedaj ta.

Ad 3. Ni običaj, da bi se prepuščala končnoveljavna klasifikacija lastnih izjav tistim, ki jih iznašajo, ampak tretjim, ki so neprizadeti in to so delegati in zapisnikarji, od katerih je vedno pričakovati objektivnosti.

Ad 4. Ako tovariš Lapajne zahteva, mu v prihodnji številki citiramo izpisek njegovih besed iz stenografskega zapisnika, zaradi katerih je bilo treba njegovih pojasnil, da ni njegovih izjav razumeti tako, kakor so bile izrečene.

Ad 4. 2. odstavek. V čem je poročilo napačno?

Ad 5. O predlogih je odločila delegacija, ki je za nas vse suverena in je za nas zadeva rešena.

Ad 6. Točno! kakor sklep na predlanski skupščini o konzorciju za list, katerega delovanje je tov. Lapajne tako kategorično zahteval. — Da bi bila delegacija glasovala proti svojim vtisom, do sedaj nismo vedeli.

Ad 7. Ali je poslovanje konzorcija brez članov mogoče in ali je resno, da tak konzorcij še obstoja? Delegacija sme spremeniti sklepe če vidi, da je to potrebno. Pa se je zgodilo tudi v danem slučaju.

Ad 8. Dobesedno po zapisniku se glasi ta sklep takole: Želimo kritike, ki nam je dobro došla, če je konstruktivna. Žalibog se v naših opozicijskih vrstah vse češče pojavlja nemogoča taktika, ki se kaj rada udeležuje povsem negativno — z abstinenco. To pa je nezdrav pojav, ki meče čudno luč v prvi vrsti na abstinence same, pa tudi na njihove mandatorje, ako soglašajo s takim uveljavljenjem njihovih nazorov in teženj.

Ad 9. Ta točka ni jasna na katero zadevo se nanaša. Mogoče je, da zapisnikarji take pomote zagreše, ki pa smo jih pripravljeno takoj v listu popraviti, če se nam pošljejo.

Ad 10. Avtor članka je striktno zahteval, da se njegov podlistek dobesedno objavi. Ga je podpisal in se zato prepušča njemu odgovor.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

prilporeča svojo bogato zalogo manufakturne blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Državni nameščenci dobe blago tudi na obrube proti predloženi legitimaciji.

iz društev:

Vabila:

— KAMNJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto dne 15. t. m. v Kamniku takoj po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane. Dnevni red: 1. O kmetsko in gospodarsko nadaljevalnem šolstvu — referat g. prof. Krošelj Jože. 2. Poročilo o seji širjega sveta in situacijsko poročilo. 3. Stanovske zadeve. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna.

— SLOVENJEBISTRSKO UČITELJSKO DRUŠTVO preloži svoje zborovanje na 15. novembra t. l. Vršilo se bo ob 10. uri na deški osnovni šoli v Slov. Bistrici. Preložitve vsled tega, ker se vrši seja širjega sveta UJU v nedeljo dne 9. novembra v Ljubljani. — Predsednik: Miloš Tajnik.

Poročila:

— KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor 4. oktobra 1930, ob 10. uri v Kozjem.

Statistika: Učiteljskoga v okraju 54, večalnih 36, navzočih 24, t. j. 66,6%. Opravičil se je 1 tovariš.

ad 1. Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi vse navzoče — stare znanke, ki zvesto drže prapor našega društva ter novi tovariši Gross Makso in Majcen Tatjana. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

ad 2. Tov. Potočnik je na kratko poročal o pokrajinski skupščini v Novem mestu, tov. Hernaus je pa zelo zanimivo in obširno poročal o državnih skupščini v Beogradu.

ad 3. Iz tajniškega poročila razvidimo, da je imelo društvo 35 rednih in 2 častna člana. Zborovanj je imelo društvo 5, tudi odborovih se je bilo 5. Na zborovanjih so bila 4 predavanja; razven tega so se obravnavale tudi razne stanovske zadeve — materialno stanje učiteljskoga — in razgovor o moderni šoli in novem šolskem zakonu.

Povprečna udeležba na zborovanjih 70%. Pri vseh zborovanjih je bilo 13 tovarišev (ic). Društvo je bilo zastopano po svojih delegatih: na seji širjega sveta v Mariboru, na pokrajinski skupščini v Novem mestu in na državnih skupščini v Beogradu.

ad 4. V preteklem poslovnem letu je bilo 6651:55 (Din prejemkov, 6124:65 Din izdatkov, gotovina znaša 526:90 Din. Pregledovalca računov sta pregledala blagajniške knjige ter jih našla v najlepšem redu. Predlagata absolutorij s pohvalo. Predlog soglasno sprejet.

ad 5. Članarina za upravno leto 1930/31. se zniža na 170 Din letno mesečno 17 Din. Za učiteljske poročene učiteljice 100 Din letno. Članarina se plačuje le potom položnic, in sicer vnaprej.

ad 6. Sledile so volitve. Izvoljen je bil stari odbor. Le namesto tov. Fr. Staufera je vstopil v odbor tov. L. Slavec.

Razsodišče pa tvorijo: Čok Albert, Hernaus Josip, Smolnikar Hedka.

ad 7. Tov. Staufera je pojasnil in razložil, kako se sestavi kronika. Tov. predsednik se mu za delo in trud najlepše zahvali.

ad 8. Tov. Hernaus predlaga: Učiteljsko društvo kozjanskega okraja sklene, brezpo- gojno izterjati sodnijsko vse članarinske zaostanke od onih članov, ki do 8. novembra 1930. ne plačajo svojega dolga. Predlog enoglasno sprejet.

Tovariši, ki bodo premeščeni, se prosijo, da javijo društvu svoj odhod in novo službeno mesto, zaradi članske evidence.

Tov. predsednik tudi priporoča, da naj bi izobraževalni krožki zopet oživel.

Sledila je daljša debata o uradni sreski učiteljski konferenci.

Prihodnje zborovanje bo meseca decembra v dvorani g. Kolarja v Lesični pri Pilšanuju.

Ker drugih slučajnosti ni, zaključil predsednik zborovanje.

Alb. Čok, preds. Mar. Strašekova, tajnica.

PLETENINE

LASTNEGA IZDELKA

najceneje in najsolidneje kupite v modni trgovini

F. M. ROZMAN

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ je imelo dne 4. oktobra t. l. v Krškem svoj redni letni občni zbor. Izmed 136 članov je bilo navzočih 72, t. j. 52,9%.

Pred občnim zborom je predaval tov. J. Pirc o kmetijskem pouku v narodni šoli. Snov je obravnaval izčrpn in v tako pri- kupni obliki, da je žel za svoja izvajanja ziv- vahno odobravanje. Pri debati, ki so se je udeležili tov. Mihelčič, Požar in Möderndorfer, se je sprejel predlog poslednjega, da naj se sestavijo po gospodarskih enotah našega okraja odseki iz tovarišev, ki se posebno za- nimajo za gospodarska vprašanja. Ti odseki se bodo konstituirali pri prihodnjem zboro- vanju ter bodo najpreje skušali ugotoviti gospodarsko stanje in njegove pogoje v krš- škem srezu.

Nato je tov. predsednik otvoril redni občni zbor s pozdravom na navzoče. Njegov pozdrav je veljal posebno še tov. sreskemu šolskemu nadzorniku ter novovstopivšim tov. Majerjevi, Lenčevi, Pučjevi in Sušter- šiču. Nato je tov. tajnik prečital zapisnik zadnjega rednega občnega zbora, ki se je odobril brez pripombe. V nadaljnjem po- roču tov. predsednik, da so se poleg njega udeležili pokrajinske skupščine še trije de- legatje, državne skupščine pa z ozirom na blagajniško stanje samo en delegat. Temu je sledilo poročilo tov. tajnika, ki je bilo istotako soglasno sprejeto brez ugovora. To- variš blagajnik je nato podal poročilo o bla- gajniškem stanju. V preteklem letu je imelo društvo 25.035:43 Din dohodkov, izdatkov pa 23.522:81 Din. K debati sta se oglasila tov. Požar in Znidarčič in ka sta pregledovalki računov podali svoje ugodno poročilo, se je na podlagi tega izickel odboru absolutorij.

Sledilo je nato poročilo tov. Požarja o pokrajinski skupščini v Novem mestu. Pri debati se je soglasno sprejel predlog tov. Möderndorferja: Zopet naj se vzpostavi do- ložba pravilnika M. M., da se stekajo vsi pre- sečki dohodkov v rezervni sklad M. M., ki je nedotakljiv. V slučaju, da poverjeništvu nujno rabi denarna sredstva lahko najame pri M. M. brezobrestno posojilo, ki pa mora striktno vrniti. To velja tudi za znesek 3000 Din, ki se je letos dal iz sredstev M. M. za blagajniško nagrado. Nato je bilo poro- čilo tov. Požarja sprejeto. Sledilo je nato poročilo o poteku državne skupščine, ki ga je podal tov. predsednik. Po debati je redni občni zbor ugotovil, da je bil novi Izvršni odbor z večino glasov prisotnih delegatov izvoljen ter da je dolžnost ostalih delegatov — manjšine — disciplinirano vzeti to na znanje in računati z novim Izvršnim odborom.

Nato se je sprejel proračun za upravno leto 1930/31, ki izkazuje 22.846:26 Din do- hodkov in 22.724 Din izdatkov. Članarina ostane kot lani, to je: redni člani 170 Din, učiteljski poročene 50 Din, upok. pred u. z. 60 Din. Temu so sledile volitve novega od- bora. Za predsednika je bil soglasno izvo- ljen dosedanji predsednik tov. Janko Vanič, v ostali odbor pa sledeči tovariši: Herbst Pavel, Požar Vladimir, Znidarčič Rudolf, Bi- tenc Drago, Silovinač Pavel, Vlastimila Lev- stikova, Lomšek Anton, Brezovar Matija, Kraker Lado in Möderndorfer Vinko. Za namestnike pa: tov. Pirc, Kabaj, Malešič in Okornova. Pregledovalki računov in referenti za tri odseke ostanajo dosedanji. Za delegate k pokrajinski skupščini so bili izvoljeni tov. Herbst Pavel, Möderndorfer Vinko in Zni- darčič Rudolf, namestniki pa tov.: Brezovar Matija, Kraker Lado in Požar Vladimir. H glavni skupščini odpošlje društvo samo pre- sednika, oziroma njegovega namestnika.

Samostojni predlogi: Sprejeli so se tile: Glede olajšav pri pouku po §§ 11. in 12. zak. o narodnih šolah: Reden pouk od 1. septem- bra do 31. marca vsakega leta, ostale tri me- sece za 7. in 8. šolsko leto pouka prosto. Občni zbor izrazi obžalovanje nad pisavo »Kmetovalca«, ki piše, da se je na seji Kme- tijske družbe dne 10. septembra t. l. govorilo o tem, da zahtevajo šolski upravitelji od otrok izdatke za večinoma nepotrebne stvari. Pri slučajnostih se je na odborov pred- log sklenilo tole:

1. Opravičila nenavzočih se na dan zborovanja ne sprejemajo.

2. Kdor neopravičeno izostane od zboro- vanja, plača v društveno blagajno 10 Din.

3. Kdor v enem letu trikrat neopravičeno izostane, se črta iz imenika članstva.

4. Poverjeništvu se javijo imena poleg organiziranih tudi ona neorganiziranih čla- nov.

J. Vanič, t. č. preds. Znidarčič, t. č. tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je zborovalo dne 4. oktobra 1930. v Dolnji Lendavi.

Statistika: Vsega učiteljskoga v srezu 118, večaljenih 81, navzočih 45, t. j. 55%.

Tovariš predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče in poziva članstvo, da se v polnem številu udeležijo učiteljskega družab- nega večera. — V svojem govoru poziva član- stvo, da sodeluje pri Sokolu. Spomni se tudi žrtev v Bazovici.

Tov. Tivadar J. je predaval o izvenšol- skem delovanju učiteljskoga, za kar je žel ve- liko odobravanja.

Naročajte potrebnščine potom UGP, ki izvrši naročila pri vseh trgovcih, po Vaši želji!